

Nr 28.

Ankom till riksdagens kansli den 4 april 1941 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition rörande ändring i förordningen den 29 juni 1917 (nr 420) angående förbud i vissa fall mot användande av vilseledande varubeteckningar vid handel med födoämnen.

(2:a avd.)

I en till riksdagen den 14 februari 1941 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 119, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, anhållit om riksdagens yttrande över följande

Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av § 1 förordningen den 29 juni 1917 (nr 420) angående förbud i vissa fall mot användande av vilseledande varubeteckningar vid handel med födoämnen.

Härigenom förordnas, att § 1 förordningen den 29 juni 1917 angående förbud i vissa fall mot användande av vilseledande varubeteckningar vid handel med födoämnen¹ skall hava följande ändrade lydelse:

§ 1.

Vid varas — — — benämningen utmärkes.

Här avsedda benämningar äro

mjök, grädde, smör, margarin, flott, korv, mjöl, socker samt honung eller med någon av dessa varubeteckningar liktydig benämning, vare sig benämningen brukas ensam eller i ordsammanställning, som antyder likhet i användningen med motsvarande vara,

¹ Senaste lydelse se 1928:194.

ägg i ordsammanställning såsom äggpulver och saft i ordsammanställning, som anger saften såsom beredd av frukter eller bär.

Vad om — — — främmande språk.

Där för — — — sålunda stadgats.

Denna förordning träder i kraft den 1 maj 1941; skolande förordningen dock icke gälla i fråga om korv och steriliserad grädde, som tillverkats före nämnda dag.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet, i den mån redogörelse därför ej lämnas nedan, hänvisa till propositionen.

Den 23 november 1936 bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för socialdepartementet att tillkalla fem sakkunniga att verkställa utredning och avgiva förslag till ny livsmedelslagstiftning. Jämlikt sagda bemyndigande tillkallades såsom sakkunniga professorn Ernst Abramson, ordförande, vice verkställande direktören i Sveriges köpmannaförbund Gustaf Borgström, ombudsmannen i Sveriges kemiska industrikontor ingenjören Otto Cyrén, direktören i kooperativa förbundet Hj. Degerstedt och överveterinären Sigb. Jerlov.

De sakkunniga, vilka antagit namnet livsmedelslagstiftningssakkunniga, ha avgivit dels den 20 mars 1940 betänkande med förslag till kungörelse angående kontroll å handel med ost samt viss lagstiftning angående korvvaror (stat. off. utr. 1940: 9), dels ock i skrivelse den 22 november 1940 förslag till viss lagstiftning angående handeln med grädde.

Över betänkandet ha efter remiss yttranden avgivits av, bland andra, kommerskollegium, som infortrat yttranden från vissa handelskammare, lantbruksstyrelsen, statens livsmedelskommission, Sveriges lantbruksförbund, handelskamrarna i riket med undantag av Gotlands handelskammare, Sveriges charkuteri- och slakteriidkares riksförbund, Sveriges köpmannaförbund, Sveriges slakteriförbund, förening u. p. a., och kooperativa förbundet.

Yttranden över förenämnda skrivelse den 22 november 1940 ha avgivits av lantbruksstyrelsen, statens livsmedelskommission, Sveriges lantbruksförbund och svenska mejeriernas riksförening u. p. a.

I § 1 första stycket av förordningen den 29 juni 1917 (nr 420) angående förbud i vissa fall mot användande av vilseledande varubeteckningar vid handel med födoämnen stadgas, att vid varas saluhållande eller försäljning såsom födoämne må för densamma icke brukas någon av i det följande angivna varubenämningar, där varan till sin sammansättning avviker från normala sammansättningar hos den vara, vilken benämningen utmärker. I stadgandet avsedda benämningar äro mjölk, smör, margarin, flott, mjöl eller

därmed liktydig benämning, socker eller därmed liktydig benämning samt honung, vare sig benämningen brukas ensam eller i ordsammanställning, som antyder likhet i användningen med motsvarande vara, ävensom ägg i ordsammanställningar såsom äggpulver och saft i ordsammanställningar, som angiver saften såsom beredd av frukt eller bär. Enligt föreskrift i sista stycket av ifrågavarande paragraf, vilket stycke insatts i paragrafen genom förordningen den 14 juni 1928 (nr 194), skall, där för särskilt fall meddelats bestämmelser i fråga om vad som skall avses med normal sammansättning av förut angiven vara, gälla vad sålunda stadgats.

Livsmedelslagstiftningssakkunnigas förslag till lagstiftning angående korbvaror innebär, att bland de i § 1 av nyssnämnda förordning angivna varubenenämningarna jämväl skall upptagas korbv. Därjämte föreslås den ändringen i sista stycket av paragrafen att uttrycket »för särskilt fall» skall utbytas mot »för särskilda fall». I anslutning till de föreslagna ändringarna i förordningen avses att i en särskild kungörelse skall föreskrivas, att korbvara för att anses äga normal sammansättning skall motsvara följande fordringar: Korbv får ej innehålla andra främmande bindeämnen än mjöl och gryn av spannmål, potatis, potatismjöl, sojamjöl och torrmjöl. Med undantag av blodkorbv och annan korbvsort, som enligt sedvana innehåller större tillsats av mjöl, gryn eller potatis, må den färdiga varan innehålla högst 5 viktprocent bindemedel. Vattenhalten får icke överstiga hos kött- och fläskkorbv 65 viktsprocent och hos annan korbv 60 viktprocent.

I vad rör lagstiftning om grädde avser livsmedelslagstiftningssakkunnigas förslag, att i § 1 av förutnämnda förordning angående förbud i vissa fall mot användande av vilseledande varubeteckning vid handel med födoämnen bland de i paragrafen angivna varubenämningarna skall upptagas jämväl grädde. I likhet med vad som förordats i fråga om korbv ha de sakkunniga avsett, att en särskild kungörelse därefter skall utfärdas enligt vilken fetthalten i grädde, för att varan skall anses äga normal sammansättning, ej får understiga 12 procent.

Efter redogörelse för innehållet i de i ärendet avgivna yttrandena har *departementschefen* anfört följande:

»I nuvarande krissituation är det såsom de sakkunniga framhållit av stor betydelse, att standarden å födoämnen hålles på så hög nivå som möjligt. Under krisåren 1914—1918 förekom en i vissa fall högst väsentlig försämring av kvaliteten å ett flertal matvaror. En tendens i liknande riktning torde även under den nu uppkomna krisen vara att befara. Det är av vikt att i möjligaste mån motverka en dylik utveckling. De av de sakkunniga framlagda förslagen avse att förhindra en försämring av kvaliteten å korbvaror och grädde. Med hänsyn till ifrågavarande livsmedels betydelse för befolkningen synes välbetänkt, att åtgärder i det syfte de sakkunniga avse komma till stånd. Vid övervägande av de åtgärder, som lämpligen böra vidtagas, måste emellertid tillses att en sådan avvägning av deras omfattning sker, att en för-dyring av varorna icke åstadkommes.

Beträffande de kvalitetskrav, som böra uppställas, ha i yttrandena framkommit olika meningar såvitt angår korvvaror. I huvudsak synas emellertid de av de sakkunniga framförda förslagen i ämnet vara tillfredsställande. Med hänsyn till vad i yttrandena anförts läres dock böra övervägas att, sedan större erfarenhet vunnits av bestämmelsernas verkningar, föreskriva, att den högst medgivna vattenhalten hos kött- och fläskkorv icke bör få överstiga 60 procent. Ett genomförande av det av Sveriges slakteriförbund i dess yttrande upptagna förslaget angående fastställande av vissa standardsorter av korv skulle utan tvivel vara till fördel, då fråga är om avgivande av anbud i större omfattning å korvvaror. Emellertid anser jag, att det tills vidare torde vara lämpligast att följa det av de sakkunniga nu framlagda förslaget. Skulle en förskjutning i krisläget så påkalla, torde Kungl. Maj:t böra äga meddela erforderliga ändrade bestämmelser i nu förevarande hänseende. Att, såsom kooperativa förbundet ifrågasatt, vidtaga särskilda åtgärder för kontrollens handhavande, torde icke vara påkallat, då enligt vad från statens institut för folkhälsan upplysts institutets laboratorium torde vara i stånd att redan nu verkställa erforderliga undersökningar.

Den av de sakkunniga föreslagna lägsta gränsen av 12 procent för gräddes fetthalt synes tillfredsställande avvägd. I samtliga yttranden har förslaget också biträtts. Då genom särskilda bestämmelser stadgats att gräddes fetthalt icke må överstiga 15 procent förefinnes således en variationsmöjlighet på 3 procent vilket kan anses tillräckligt.

I fråga om utformningen av de tilltänkta bestämmelserna ha de sakkunniga förordat, att i den i § 1 av förut omförmälda förordning den 29 juni 1917 (nr 420) upptagna förteckningen över varubenämningar, vilka icke må vid försäljning brukas, där varan till sin sammansättning avviker från normala sammansättningen hos varan, införas jämväl varubenämningarna korv och gräddes samt att därefter med stöd av sista stycket i paragrafen, där möjlighet lämnas att meddela särskilda föreskrifter i fråga om vad som skall anses med normal sammansättning av ifrågavarande varor, utfärdas sådana föreskrifter. De sakkunnigas förslag är av i viss mån provisorisk karaktär, då de sakkunniga avse att de föreslagna bestämmelserna endast skola gälla till dess en ny livsmedelslagstiftning, vartill de sakkunniga ämna framlägga förslag, blivit genomförd. Det av de sakkunniga sålunda förordade tillvägagångssättet synes kunna godtagas i avvaktan på att en fullständig livsmedelslagstiftning kan genomföras. I samband med nu förordade ändring av § 1 i nyssnämnda förordning torde en mindre jämkning böra ske i författningstexten. Den ändring i sista stycket av § 1 i ifrågavarande förordning, som de sakkunniga ifrågasatt, synes emellertid icke behövlig.

I överensstämmelse med vad nu anförts har *förslag till förordning om ändrad lydelse av § 1 förordningen den 29 juni 1917 (nr 420) angående förbud i vissa fall mot användande av vilseledande varubeteckningar vid handel med födoämnen* upprättats inom jordbruksdepartementet. Förslaget torde böra underställas riksdagen för yttrande.»

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot det föreliggande författningsförslaget. Ej heller i övrigt föranleder vad departementschefen i propositionen anfört något uttalande från utskottets sida.

Utskottet.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anmäla, att riksdagen vid granskning av det vid ifrågavarande proposition fogade författningsförslaget icke funnit skäl till erinran mot detsamma.

Stockholm den 1 april 1941.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Närvarande: se utlåtande nr 27.